

**RJEŠENJA I BODOVANJE UČENIČKIH ODGOVORA – III. RAZRED
XXVI. NATJECANJE IZ HRVATSKOGA JEZIKA (2021.)
DRŽAVNA RAZINA**

Ispit ima 24 zadataka. Točni odgovori vrijede ukupno 100 bodova. Bodovna vrijednost zadatka navedena je u kvadratiću kraj zadatka. **Moguće točno rješenje ili druga točna rješenja navedeni su u zagradi ili odvojeni kosom crtom.**

1. zadatak

- europske protureformacije
- Otac Hrvatske Književnosti
- Samostana male braće
- Katoličke Crkve
- Daleki istok

- **5 bodova**
- **Svaki u cijelosti točno napisan naziv vrijedi 1 bod. Za više pogrešaka unutar istoga naziva oduzima se samo 1 bod.**

2. zadatak

sjekirčinu, bjeličasta, plamička, punačnoga

- **4 boda**
- **Priznaju se i riječi ispisane u kanonskome obliku: *sjekirčina, bjeličast, plamičak, punačan.***

3. zadatak

- a) bojiti
- b) dijeliti
- c) ispovijedati (se)
- d) razriješiti

- **4 boda**
- **Svaki točno napisan glagol u infinitivu vrijedi 1 bod.**

4. zadatak

„Dodaj mi, prijatelju,” poviknuo je, „prvo izdanje Maretić-Ivšićeva prijevoda Homerove *Ilijade!*”

- 2 boda
- Za svaku pogrešku oduzima se jedan bod.
- Priznaje se i naslov *Ilijada* napisan u jednostrukim navodnicima.
- U računalno rješavanim ispitima ne vrednuje se oblik navodnika, nego njihov položaj.

5. zadatak

	morfemska raščlamba	tvorbena raščlamba
bezobzirnost	bez-ob-zir-n-ost-Ø	bezobzirn-ost
uzdah	uz-dah-Ø	uzdah-Ø

- 4 boda
- Priznaje se i tvorbena raščlamba *bez-obzirn-ost*.
- Svaka u cijelosti točna raščlamba vrijedi 1 bod.

6. zadatak

- a) nazor
- b) neiskupiv
- c) iscijeliti (iscjeljivati; zacijeliti, zacjeljivati)
- d) okružje
- e) popudbina
- f) zabluda

- 6 bodova
- Svaka točno oblikovana i točno napisana riječ vrijedi 1 bod.

7. zadatak

- dupsti
- židak

- 2 boda
- Svaka točno napisana riječ vrijedi 1 bod.

8. zadatak

a) *Primjerice:* Toliko pile već dugo nisam vidio!

b) *Primjerice:* Očajnički je pokušavao pobjeći.

c) *Primjerice:* Reci mi gdje držiš duboke tanjure.

- 3 boda
- Svaka smisljena te pravopisno i gramatički točna rečenica koja zadovoljava zadani uvjet vrijedi 1 bod.

9. zadatak

Pristigli neznanac **zasta (zastade)** na **dvojim** ulaznim vratima

i potom krenu prema **čtvorici (čtvorki)** koja **kartahu** u kuhinji koja

bijaše (bješe) nalik na **Snjeguljčinu** u **Disneyjevu** filmu.

Neznanac **ne bi bio** toliko smeten **metežom** u kuhinji da

jedan od četiriju **žetelaca** **ne mahaše** dugim i oštrim nožem

pritom **prijeteći** ostalima da će ih ozlijediti.

Neznanac se **ne prepa (ne prepade)** vidjevši vještinu **žeteočeva** baratanja

oružjem i predstavi se kao **južnoazijski** trgovac **kikirikijem (kikirikija)** i

teladi.

Oni ga prihvatiše kao svojega **prodajući** mu **doneseno** žito

jer su baš završili **žetelački** radovi.

- 20 bodova
- Svaki točno napisan oblik vrijedi 1 bod.

10. zadatak

špinat s Novog(a) Zelanda (špinat iz Novog(a) Zelanda)

- 1 bod
- Točno oblikovana i točno napisana sintagma vrijedi 1 bod.

11. zadatak

- a) **priložna oznaka uzroka:** od izlivanja (nafte iz ribarskih brodica)
- b) **priložna oznaka sredstva:** kljunovima
- c) **imenički atributi koji pobliže označuju objekte:** (simpatičnih) ptica, od vune, džempera
- d) **pridjevni atributi koji pobliže označuju objekte:** doniranim, otrovna
- e) **nesročna apozicija:** program

- **8 bodova**
- **Svaki točno ispisan član vrijedi 1 bod.**

12. zadatak

a)

Što misle (oni) koji vladaju?   (Što misle oni koji vladaju?)
subjektna rečenica   (atributna rečenica)

b)

Što misle dok (kad) vladaju?
vremenska rečenica

- **4 boda**
- **Svaka točno preoblikovana i točno napisana rečenica vrijedi 1 bod.**
- **Svaka točno određena vrsta rečenice vrijedi 1 bod.**
- **Priznaje se i ako učenik kao prvu preobliku navede *Što misle koji vladaju?* i odredi je kao subjektnu rečenicu te ako kao drugu preobliku navede *Što misle oni koji vladaju?* i odredi je kao atributnu rečenicu.**

13. zadatak

- a) *Primjerice:* Mislavu se učinilo kako je kasnio.
- b) *Primjerice:* Ispričao mi je kako je kasnio.
- c) *Primjerice:* Ispričao mi je priču kako je kasnio.
- d) *Primjerice:* Kako je kasnio, dobio je neopravdani.
- e) *Primjerice:* Kako je kasnio, tako je postajao sve zabrinutiji.

- **5 bodova**
- **Svaka smisljena te pravopisno i gramatički točna rečenica koja zadovoljava zadani uvjet vrijedi 1 bod.**

14. zadatak

a) Kad bih riješila ovaj zadatak, bila bih prva.

b) Kad (ako) riješim ovaj zadatak, bit ću prva. / Kad (ako) budem riješila ovaj zadatak, bit ću prva. / Da riješim ovaj zadatak, bila bih prva.

- **2 boda**
- **Svaka u cijelosti točno napisana preoblika vrijedi 1 bod.**

15. zadatak

prva surečenica: (i) mirno su završili s pisanjem

vrsta surečenice: sastavna (nezavisna surečenica)

druga surečenica: (ali) odmah im se moglo primijetiti na licima

vrsta surečenice: suprotna (nezavisna surečenica)

- **4 boda**
- **Svaka točno ispisana surečenica vrijedi 1 bod.**
- **Svaka točno određena vrsta surečenice vrijedi 1 bod.**

16. zadatak

- **5 bodova**

Objašnjenje sadržajne veze: Srce je organ koji se tradicionalno povezuje sa središnjim položajem u tijelu i smatra se središtem osjećaja, stoga se (metaforičkim prijenosom značenja) isti korijen rabi u nazivu za središnji, meki dio stabljike ili ploda, ali je (metonimijskim proširivanjem značenja) prisutan i u riječi koja označuje intenzivno emocionalno stanje, snažnu ljutnju, bijes.

- **2 boda** – U odgovoru je objašnjena sadržajna (značenjska) poveznica između *srca* i *srčike* te *srca* (*srčike*) i *srdžbe*. Ne moraju se rabiti nazivi metafora i metonimija.
- **1 bod** – U odgovoru je djelomično objašnjena sadržajna (značenjska) poveznica među trima riječima, primjerice, objašnjen je značenjski odnos između samo dviju od triju riječi.
- **0 bodova** – Odgovor ne zadovoljava gornje uvjete ili je netočan.

Objašnjenje izrazne veze: U riječima *srce*, *srčika* i *srdžba* pojavljuju se inačice istoga korijena riječi, tj. pojavljuje se alomorf korijenskoga morfema, aloosnova (*src*, *srč*, *srdž*). Oblik *srč* nastao je palatalizacijom, a oblik *srdž* palatalizacijom i jednačenjem po zvučnosti.

- **2 boda** – U odgovoru je objašnjenja izrazna poveznica među trima riječima tako što su imenovane dvije glasovne promjene koje su izmijenile osnovu (palatalizacija i jednačenje po zvučnosti). Ne moraju se rabiti nazivi alomorf i aloosnova.
- **1 bod** – U odgovoru je djelomično objašnjena izrazna poveznica među trima riječima, primjerice, spominje se samo jedna glasovna promjena koja je izmijenila korijen riječi.
- **0 bodova** – Odgovor ne zadovoljava gornje uvjete ili nije točan.

Pravopisna i gramatička točnost odgovora: Ako je odgovor pravopisno i gramatički točan, dobiva 1 bod.

17. zadatak

a) knjigoljubac

tvorbeni način: složeno-sufiksalna tvorba

argumentacija: Tvorbena preoblika riječi *knjigoljubac* glasi „(onaj) koji ljubi knjige”, dakle osnovne su riječi *knjiga* i *ljubiti*. Njihove su tvorbene osnove (*knjig-*, *-ljub-*), kad su povezane spojnikom *-o-*, istodobno dobile i sufiks *-ac*.

b) knjigoljubitelj

tvorbeni način: (čisto) slaganje

argumentacija: Tvorbena preoblika riječi *knjigoljubitelj* glasi „ljubitelj knjiga”, dakle osnovne su riječi *knjiga* i *ljubitelj*. Njihove su tvorbene osnove (*ljubitelj*, *knjig-*) povezane spojnikom *-o-*.

- 6 bodova
- Svaki točno određen tvorbeni način vrijedi 1 bod.
- Svako objašnjenje koje se temelji na točnoj tvorbenoj preoblici vrijedi 1 bod. Priznaju se i drugi slični odgovori.
- Svako pravopisno i gramatički točno objašnjenje vrijedi 1 bod.

18. zadatak

a) **tabuiran** – zabranjen, nedopušten, nepropisan (i sl.)

b) **tezga** – pult u trgovini, stol za kojim se prodaje (i sl.)

- 2 boda
- Svako točno opisano značenje vrijedi 1 bod.

19. zadatak

U književnim djelima Shakespearea i Rabelaisa.

- 1 bod
- Priznaje se i svaki drukčije oblikovan točan odgovor.

20. zadatak

Odnos prema pornografiji.

- 1 bod
- Priznaje se i svaki drukčije oblikovan točan odgovor.

21. zadatak

Prva sastavnica odgovora: građanski slojevi htjeli su se statusno uzdići preuzimajući feudalne običaje.

Druga sastavnica odgovora: to je utjecaj principa građanske racionalnosti.

- 2 boda
- Svaki točno naveden razlog vrijedi 1 bod.
- Priznaje se i svaki drukčije oblikovan točan odgovor.

22. zadatak

To što su civilizacijski sustavi (građansko društvo) 19. i 20. stoljeća naslijedili dio društvenih običaja iz društvenih sustava (feudalnoga društva) koji su im prethodili.

- 2 boda
- Točan odgovor vrijedi 1 bod. Priznaje se i svaki drukčije oblikovan točan odgovor.
- Pravopisno i gramatički točan odgovor vrijedi 1 bod.

23. zadatak

Prva sastavnica odgovora: povijesni pregled statusa vulgarnih riječi u zapadnoj kulturi autoru je poslužio kao podloga na kojoj na kraju eseja komentira težnju za izazivanjem skandala među suvremenim umjetnicima.

Druga sastavnica odgovora: autor smatra da iz povijesne perspektive takvi skandali nisu ništa više od neuspješnih provokacija koje su u umjetnosti odavno iskušane i istrošene.

- 3 boda
- Točan odgovor na svako od dvaju zadanih pitanja vrijedi 1 bod.
- Priznaje se i svaki drukčije oblikovan točan odgovor.
- Pravopisno i gramatički točan odgovor vrijedi 1 bod.

24. zadatak

Primjerice: Autor prikazuje povijest odnosa prema vulgarnim riječima u zapadnoj kulturi i dokazuje da je građansko društvo od staroga plemstva nasljedovalo zazor prema neprimjerenim izrazima. Na podlozi povijesnoga prikaza pokazuje da provokacije u suvremenoj umjetnosti nisu ni nove ni radikalne.

- 3 boda
- Točno sažimanje središnjih ideja eseja vrijedi 2 boda. Ako je sažeta samo jedna od središnjih ideja ili je jedna od ideja nejasno ili netočno sažeta, učenik dobiva 1 bod.
- Sažetak koji se sastoji od dviju smislenih rečenica vrijedi 1 bod.
- Pravopisno i gramatički točan odgovor vrijedi 1 bod.